

oj 84/16/06 19.1.16

Ing. Marian Jurečka
ministr zemědělství

14. 01. 2016

V Praze dne
Čj. 59125/2015-MZE-15111

Vážený pane starosto,

dne 3.11.2015 jste se na mne obrátil se žádostí o důsledné a úplné vypořádání 22 otázek formulovaných v závěru Odborného posudku a připomínek k expertize „Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu“ zpracované ČVUT v Praze, 12/2004, a dalším materiálům týkajícím se Vltavské kaskády (dále jen „Odborný posudek“). Odborný posudek zpracovala společnost VHS Projekt, s.r.o.

Vzhledem k tomu, že otázky jsou velmi konkrétní a týkající se převážně provozu a řízení Vltavské kaskády, popř. vodního díla Orlík, požádal jsem při formulaci odpovědí na tyto otázky o spolupráci státní podnik Povodí Vltavy.

Státní podnik Povodí Vltavy je subjektem, kterému je v případě vodních nádrží Vltavské kaskády svěřeno právo hospodařit s majetkem státu, a je tedy osobou, na kterou se vztahují povinnosti uložené vlastníkům vodních děl zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Odpovědi vypracované státním podnikem Povodí Vltavy na otázky formulované v závěru Odborného posudku:

1) *Jaký je další postup v provádění změn týkajících se řízení Vltavské kaskády? Jaké další studie či projektové dokumentace jsou v současnosti vypracovávány a jaké jsou plánovány? Jaký je harmonogram těchto prací?*

V současné době není žádný další „postup“ z pohledu státního podniku Povodí Vltavy předpokládán. Návrh nového manipulačního řádu byl předložen příslušnému vodoprávnímu úřadu na základě usnesení vlády č. 570 z roku 2013. Podklady pro jeho vypracování,

tj. studie „Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu“ byla zpřístupněna veřejnosti a zástupci samosprávy byli s jejím obsahem seznámeni na čtyřech seminářích. Změny priorit využívání Vltavské kaskády by mohly být další fází celospolečenské diskuse.

2) *Kdy bude zveřejněna studie týkající se možných změn v hodnotách neškodných průtoků na Vltavě?*

Studie „Dolní Vltava – podklady pro optimalizaci zvládnání povodňových rizik“ je v současnosti zveřejněna na internetových stránkách Povodí Vltavy, státní podnik. Posouzení možnosti zvýšení neškodného odtoku z Vltavské kaskády je pouze jednou z částí této komplexní studie.

3) *Z jakého důvodu nebyla před změnou manipulačního řádu VD Orlík [15] nejprve nalezena optimální varianta zvětšení retenčního prostoru za pomoci vícekriteriálního hodnocení, s čímž uvažoval i doc. Fošumpaur v expertize [36]?*

Při vyhodnocení varianty 0 (současný stav) bylo zjištěno, že ani nyní není zajištěna plavba po Vltavské vodní cestě v plném rozsahu (konec vzduť VD Orlík), tedy zabezpečení je menší než 100 %. Každé snížení hladiny tak znamená snížení zabezpečení plavby především na konci vzduť nádrže Orlík. Hledalo se tedy takové snížení hladiny, které by znamenalo pouze mírné snížení zabezpečení, a takto vytvořený objem by zároveň představoval znatelné zvýšení míry povodňové ochrany. Výsledkem této úvahy je varianta 1, tedy zvýšení retenčního objemu o 30 mil. m³. Každé další snížení hladiny zásobního prostoru nádrže Orlík již znamená významné snížení (poškození) ostatních účelů Vltavské kaskády. Důsledkem by bylo i zcela podstatné omezení provozního režimu Vltavské kaskády.

4) *Bude podrobněji analyzována a specifikována hodnota maximálního možného zvětšení retenčního prostoru na VD Orlík a hodnota vytvoření maximálního možného retenčního prostoru na VD Slapy?*

Zvětšení retenčního objemu nádrže Orlík nad rámec varianty 1 není možné, bez výrazného vlivu na účely Vltavské kaskády.

O snížení maximální hladiny zásobního prostoru nádrže Slapy se v současné době neuvažuje, neboť vytváření retenčního objemu na nádrži Slapy o velikosti řádově v jednotkách milionů m³ či menším, při snížení hladiny v jednotkách centimetrů je vzhledem k velikosti povodí zcela irrelevantní. Mezipovodí mezi VD Orlík a VD Slapy není samo o sobě schopno vygenerovat povodeň, kterou by nebylo možné eliminovat transformačním účinkem VD Orlík.

5) *Uvažuje se o studiích typu „analýza nákladů a užitků“ zabývajících se možnostmi zvětšení protipovodňové ochrany území pod Vltavskou kaskádou, které by zahrnovaly i jistá investiční opatření? (Expertiza ČVUT [36] byla zpracována bez uvažování investičních opatření.)*

Ano, o takovéto studii se uvažuje. Není však v plánu ji zpracovávat pro všechny varianty vyplývající ze studie „Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu“, avšak pouze pro jednu až dvě vybrané varianty, které vzejdou z celospolečenské diskuze.

6) *Je horní hrana protipovodňového mobilního hrazení na VD Orlík provedena skutečně v jednotné výškové úrovni (s ohledem na sklon pláta na koruně hráze směrem do nádrže – jedná se zejména o hrazení v okolí výtahu pro sportovní plavbu)?*

Není, avšak rozdíly ve výškové úrovni horní hrany mobilního hrazení jsou vzhledem k převýšení tohoto hrazení nad mezní bezpečnou hladinou (MBH) zanedbatelné.

7) *Byla u mobilních protipovodňových opatření na hrázi VD Orlík po jejich instalaci provedena funkční zkouška (zkouška těsnosti celého omočeného obvodu hráze a stability po zatížení vodním tlakem)?*

Nebyla. Vybraná hradící technologie je plně funkční a v praxi se již mnohokrát osvědčila. Na VD Orlík však provozní zkouška provedena nebyla, neboť se jedná o opatření, které je ve funkci při krizové situaci, kdy je přítok do VD po delší dobu větší než kapacita všech vypustných zařízení dohromady. Provedení takové zkoušky by znamenalo v době mimo povodeň nechat naplnit VD Orlík nad nejvyšší kótu zásobního prostoru, což by omezilo transformační účinky Vltavské kaskády při povodni, která by v tom čase mohla skutečně přijít. U zařízení, jaké bylo vybudováno na VD Orlík, se provozní zkoušky neprovádí, jako se například neprovádí zkoušky vybudovaných protipovodňových opatření na vodních tocích tak, že by se zvýšením odtoku z vodních děl simulovala povodeň.

8) *Je skutečně zajištěno, že bude výstavba protipovodňových opatření na hrázi VD Orlík provedena včas i pro případ příchodu bleskové povodně, či pro případ nástupu povodně v průběhu noci? Je instalace prvků protipovodňových opatření možná i za nepříznivých klimatických podmínek?*

Ano, toto vše je plně zajištěno. Pokyny k výstavbě těchto mobilních zařízení na hrázi VD Orlík jsou uvedeny v provozním řádu vodního díla Orlík.

9) *Co brání zapracování protipovodňových opatření na koruně hráze VD Orlík do jeho manipulačního řádu? Dle platných předpisů by v něm měly být pokyny k jejich instalaci uvedeny.*

Mobilní hrazení na hrázi vodního díla Orlík, jakožto prvky sloužící k zabránění vniknutí vody do vnitřních prostorů hráze, neslouží k manipulaci s vodou ani k jejímu vzdouvání a akumulaci a nemusí být tedy na základě vyhlášky č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl uvedena v manipulačním řádu. Jedná se o provozní prvek a z těchto důvodů jsou pokyny k jejich instalaci uvedeny v provozním řádu vodního díla Orlík.

10) *Bude provedena rekolaudace protipovodňových opatření na hrázi VD Orlík s ohledem na to, že jde o vodní dílo?*

Nebude provedena. Všechny úvahy zpracovatele posudku (VHS PROJEKT, s.r.o.) na toto téma vycházejí z nesprávného názoru, že jakékoliv mobilní hrazení je vždy vodní dílo vyžadující stavební povolení vodoprávního úřadu a navíc ještě povolení k nakládání s vodami. Jde-li o instalaci těchto zařízení na jiných stavbách nebo spočívající v úpravě těchto staveb, např. zábrany osazovaných do vstupních otvorů budov, je standardně příslušný je povolit obecný stavební úřad. Tak je tomu i u mobilních zábran instalovaných na VD Orlík.

V konkrétním případě VD Orlík se hradí otvory do různých vnitřních prostor hráze a vjezd na plato. Tyto prostory nejsou určeny jako manipulační otvory pro převádění povodně. Osazení prahů a kotevních desek těchto zařízení bylo povoleno současně s opravami betonových plat, výměnou zábradlí, výměnou koleje jeřábové dráhy atd. stavebním úřadem.

Na některých budovách na vodních dílech jsou instalována vodotěsná vrata a nejsou vodními díly.

11) *Je v pořádku, že horní kóta protipovodňových opatření na hrázi VD Orlík je ještě o 20 cm výše, než je kóta mezní bezpečné hladiny?*

Ano, tato skutečnost je zcela v pořádku a zcela technicky nezbytná. Hlavním účelem tohoto hrazení je zamezení zatopení vnitřních prostor hráze a vodní elektrárny. Vybudování tohoto systému hradících zařízení bylo podmínkou pro stanovení současné mezní bezpečné hladiny vody ve vodní nádrži Orlík na úrovni 355,60 m n. m.

12) *Je čelní otvor ve stavební části lodního zdvihadla (pro lodě o výtlačku do 300 t) při povodních také hrazen? Pokud ano, jakým způsobem? Pokud ne, je tento objekt využíván jako „nouzový přeliv“? Jaká je kóta přelivné hrany objektu? Bylo provedeno posouzení*

způsobilosti a kapacity tohoto objektu k převádění povodňových průtoků? Proč není využití tohoto objektu popsáno v manipulačním řádu VD Orlík?

Čelní otvor stavební části výtahu pro lodě do výtlaku 300 t je zahrazen už od výstavby vodního díla Orlík „betonovou zátkou“, a to do úrovně „hydrotechnické“ koruny hráze (pracovních plošin) na kotě 354,60 m n. m. K překročení této úrovně může dojít (při dodržení manipulací v současném manipulačním řádu) pouze při extrémních povodňových situacích – při povodních s většími parametry než při teoretické povodni s pravděpodobností překročení $p_Q = 0.001$ a podmíněnou pravděpodobností překročení objemu $pp_W = 0.4$. Kapacita tohoto objektu vyhodnocena byla, není při extrémních povodních rozhodující, objekt není ohrožen, ale pro převádění povodňových průtoků není určen. Z těchto důvodů není v MŘ uveden jako zařízení pro manipulaci s vodou.

13) Do jaké úrovně probíhá měření výšky hladiny v nádrži VD Orlík limnigrafem s dálkovým přenosem?

Měření automatickým hladinoměrem je prováděno do výšky 355,20 m n. m. Již při vzestupu hladiny ke kótě 353,60 m n. m. je na vodním díle zaveden trvalý dohled pracovníka technickobezpečnostního dohledu státního podniku Povodí Vltavy jako subjektu s právem hospodařit s vodním dílem Orlík.

14) Jaká je u VD Orlík úroveň KMH (určeno v Posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních dle ČSN 75 2935)? Je úroveň této hladiny níže než úroveň MBH?

Podle posledních výpočtů provedených v rámci studie na zabezpečení VD Orlík před účinky velkých vod je kontrolní maximální hladina (KMH) více než o 2 metry nad mezní bezpečnou hladinou (MBH). MBH je stanovena na úroveň 355,60 m n. m.

15) Kdy bude vypracováno nové Posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních dle ČSN 75 2935 s uvážením nových prvků (protipovodňových opatření) instalovaných na hrázi? Ohledně data vypracování posudku vycházíme z informace uvedené v rozhodnutí o schválení MŘ VD Orlík [39], že tento dokument byl vypracován v roce 2005. Ve stejném rozhodnutí je uvedeno, že stavba PPO byla zkolaudována v roce 2006.

Posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních dle ČSN 75 2935 z roku 2005 bylo již vypracováno s uvážením nových hradicích prvků instalovaných na hrázi. Stanovená úroveň MBH, se kterou se v tomto posudku pracuje, byla právě vybudováním systému těchto zařízení podmíněna.

16) *Vyhovuje vodní dílo Orlík požadavkům normy ČSN 75 2340 [30]?*

VD Orlík vyhovuje požadavkům platným při uvedení tohoto vodního díla do provozu, a proto plně vyhovuje požadavkům této normy. Je postaveno na základě platného stavebního povolení a řádně zkolaudováno.

17) *Kdy a jakým úředním rozhodnutím došlo ke snížení hodnoty neškodného průtoku v Praze z hodnoty 2000 m³/s na 1500 m³/s a z jakého důvodu (kvůli které lokalitě) byla tato hodnota snížena? Důvod by měl být uveden v žádosti či v rozhodnutí o schválení manipulačního řádu, ve kterém k této změně došlo.*

Velikost neškodného průtoku se změnila mezi lety 1994 a 1996. V manipulačním řádu z roku 1994 je hodnota neškodného průtoku uvedena na hodnotě 2000 m³/s. Citace z MŘ Slapy (1994): „...Přitom je nutné dbát na to, aby byl z VD Slapy vypouštěn max. takový doplněk k přítoku z podpovodí Slapy-Praha, aby v profilu Kampa v Praze nedošlo k překročení neškodného průtoku o velikosti 2000 m³/s.“

V manipulačním řádu z roku 1996 je již uváděna hodnota, tak jak ji známe dnes, tedy 1500 m³/s.

18) *Je uvažováno s omezením odběrů povrchové vody či dokonce snížením hodnoty minimálního zůstatkového průtoku v době dlouhotrvajícího sucha (mezistav mezi vypouštěním 40 m³/s a vypouštěním pouze takového odtoku, jehož hodnota bude rovna hodnotě přítoku)? Jak a v kterém dokumentu je to případně ošetřeno?*

S žádných „mezistavem“ není uvažováno, jak to ostatně zcela jasně vyplývá z platného manipulačního řádu i z návrhu nového manipulačního řádu VD Orlík. Pro případ dlouhotrvajícího sucha je v nádrži vymezen zásobní prostor, který pokrývá nároky na vodu v době sucha s příslušnou zabezpečeností. Ve vodním toku v profilu Vrané je zaručen minimální průtok ve výši 40 m³/s. Na podkladě trvale vyhodnocovaných ukazatelů jakosti vody lze snížit po dohodě s Pražskými vodárnami a dispečinkem Vodních elektráren odtok z VD Vrané na hodnotu minimálního průtoku 35 m³/s.

19) *Má být manipulační řád VD Orlík vypracován a autorizován osobou s odbornou způsobilostí v oboru vodohospodářské stavby? Proč není u nového manipulačního řádu VD Orlík uveden jeho zpracovatel a odpovědný projektant?*

Manipulační řád nemusí být vypracován autorizovanou osobou. Nejedná se o autorizovanou činnost ve výstavbě. Jako zpracovatel je u návrhu nového manipulačního řádu uveden státní podnik Povodí Vltavy.

20) Neměl by být při předložení nového manipulačního řádu jednoho z děl Vltavské kaskády, ve kterém je provedena změna mající vliv na strategické řízení celé kaskády, zároveň předložen i nový komplexní manipulační řád kaskády? Zpracovatel tohoto posudku to považuje za nutné proto, aby nenastal stav, kdy by byly tyto dva řády v rozporu.

Současný postup je v souladu s vodním zákonem. Předložení nového manipulačního řádu, pokud bude schválen, vyvolá změnu Komplexního manipulačního řádu. Státní podnik Povodí Vltavy, po nabytí právní moci rozhodnutí o schválení navrženého manipulačního řádu, navrhne potřebnou změnu Komplexního manipulačního řádu Vltavské kaskády.

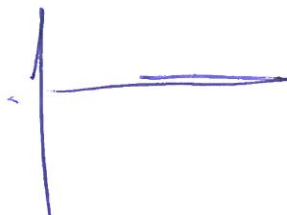
21) Je uvažováno o zkapacitnění bezpečnostního přelivu na VD Orlík či ostatních funkčních zařízeních? V jaké fázi jsou přípravné práce? Kdy je (alespoň výhledově) počítáno s jejich realizací?

Ano. Práce na zabezpečení VD Orlík před účinky velkých vod probíhají dle stanoveného harmonogramu.

22) Kdy a z jakého důvodu došlo ke změně rozdělení nádržních prostorů na VD Slapy (zrušení retenčního prostoru)?

Ke změně došlo v novém manipulačním řádu z roku 1996, kdy byl zrušen „ochranný prostor“ na nádrži Slapy, který stejně jako ochranný nebyl využíván. Od roku 1996 je v manipulačním řádu VD Slapy uváděn pouze zásobní prostor. Pro tento prostor byla stanovena taková pravidla, která v zásadě stanovovala stejné manipulace jako v současnosti. Retenční prostor tak, jak je definován, musí být v období mimo povodeň trvale prázdný a to tento prostor na nádrži Slapy nebyl, neboť byl využíván pro plavbu a energetiku. Možnosti současné i minulé předpovědní povodňové služby jsou ovšem takové, že nedovolovaly a nadále nedovolují přesné splnění podmínek, které byly uváděny v předchozích manipulačních řádech.

S pozdravem

Vážený pan
Petr Holeček
starosta
Kralupy nad Vltavou
Palackého nám. 1
278 01 Kralupy nad Vltavou

Vážený pan
Martin Exner
starosta
Obec Nová Ves
č.p. 154
277 52 Nová Ves

